

POLSKA
JAKO PERYFERIE

POLSKA JAKO PERYFERIE

redakcja naukowa

Tomasz Zarycki

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2016

Recenzent: prof. dr hab. Krzysztof Brzechczyn

Redakcja i korekta: Daria Ezekiel

Projekt okładki: Katarzyna Juras

Zdjęcie na okładce © Mike Mareen / Fotolia.com

Copyright © 2016 Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa

ISBN 978-83-7383-844-4

Książka została dofinansowana z dotacji celowej Uniwersytetu Warszawskiego

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.
ul. Wiślana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa
tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91
dział handlowy: jak wyżej w. 108
e-mail: info@scholar.com.pl
www.scholar.com.pl

Skład i łamanie: WN Scholar (*Stanisław Beczek*)
Druk i oprawa: MCP, Marki

Spis treści

Tomasz Zarycki	
Wprowadzenie	9
Salvatore Babones	
Pozycja i mobilność we współczesnej gospodarce-świecie: perspektywa strukturalistyczna	13
Strukturalistyczna perspektywa na pozycję oraz mobilność	15
Empiryczne badania nad strukturalnymi zmianami dochodów	18
Poszczególne przypadki wysokiej mobilności dochodów	19
Implikacje i wnioski	23
Tomasz Grzegorz Grosse	
Tragedia państw peryferyjnych, czyli o geopolitycznych dylematach Polski w Unii Europejskiej	25
Część teoretyczna	26
Przykład Polski	38
Podsumowanie	47
Krzysztof Jasiołcki	
Nowa peryferyjność w perspektywie różnorodności kapitalizmu. Przykład posocjalistycznych państw Unii Europejskiej	51
Różnorodność współczesnego kapitalizmu	53
Nowe warianty kapitalizmu pokomunistycznego	56
Interpretacje kapitalizmu w Europie Środkowej i Wschodniej	59
Nowe znaczenia peryferyjności w UE	62
Test modeli kapitalizmu i możliwości przełamania peryferyjności Europy Środkowo-Wschodniej	67
Piotr Koryś	
Na peryferiach rewolucji przemysłowej. Strukturalne uwarunkowania rozwoju gospodarczego polskich regionów w XX w.	73
Wyzwania rozwojowe w perspektywie polskich sporów intelektualnych	75
Konwergencja i rozwój w Europie	76
Polskie regiony u progu XX w.	79
Polskie regiony w latach 1900 i 2000	81
Rozwój regionalny w XX w. – próba podsumowania	83
Andrzej W. Nowak	
Tajemnicze zniknięcie Drugiego Świata. O trudnym losie półperyferii	86
Trudna półperyferyjna nowoczesność	91
Półperyferie – kłopotliwa kategoria	96

Rola półperyferii w nowoczesnym systemie-świecie	97
Nowoczesność a pojęcie półperyferii	98
Półperyferie i dwuznaczność uniwersalizmu	100
Zakończenie	103
Tomasz Zarycki	
Polska jako peryferie stykowe	105
Peryferie stykowe a półperyferie	107
Polska jako peryferie stykowe	109
Kontekst historyczny	111
Współczesna konfiguracja zależności w Europie Środkowej	130
Białoruś i Ukraina jako peryferie stykowe	134
Przesunięcia w ramach rdzenia zachodniego i restrukturyzacja zależności Europy Środkowej	136
Polska peryferyjność współcześnie: coraz bardziej wewnętrzna niż stykowa?	141
Niekompatybilność peryferii polskiej i rosyjskiej	143
Konkluzje	145
Andrzej Turkowski	
Perspektywa centrum – peryferie w analizie dyskursu polskiej polityki wobec Rosji	148
Polska i Rosja w podejściu systemu światowego	148
Wybrane podejścia do analizy stosunków polsko-rosyjskich	151
Pole władzy w Polsce i Rosji	152
Strukturalne podziały polskiej sceny politycznej	153
Analiza dyskursu debaty nad polską polityką wschodnią	156
Wnioski	159
Agnieszka Kolasa-Nowak	
Do czego przydaje się w Polsce perspektywa peryferyjna? O możliwych sposobach użycia w naukach społecznych	161
Tomasz Warczok	
Globalne pole nauk społecznych a socjologia polska. Zarys centro-peryferijnego przepływu idei	170
Powstanie światowej przestrzeni nauk społecznych	171
Społeczne formy dominacji centrum	174
Polskie pole socjologii w uniwersum globalnym	179
Podsumowanie	185
Daniel Płatek	
Centra i peryferie polskiej socjologii ruchów społecznych	187
Inteligencja w polskim polu władzy	192
Polska socjologia w polu władzy	197
Socjologia ruchów społecznych w Polsce	204
Krytyczna socjologia ruchów społecznych	213

Hanna Dębska

Strategia wielopozycyjności w półperyferyjnym polu prawnym.

<i>Homo Academicus</i> na rynku	221
Pole prawne w centrum	222
Pole prawne na peryferiach	225
Strategie akademików na rynku usług prawniczych – studium przypadku	229
Zakończenie	237

Renata Włoch

Chleb i igrzyska? Wielkie imprezy sportowe i rozwój na peryferiach	241
Wielkie imprezy sportowe w światowej gospodarce kapitalistycznej	241
Wielkie imprezy sportowe i złudzenie rozwoju	244
Wielka impreza sportowa na peryferiach Europy: Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej 2012 w Polsce	247

Kazimierz Musiał, Dominika Bartnik-Świątek

Rozmrażanie Wschodu. Najnowszy duński dyskurs o Polsce	254
Gdy topnieje zamrożony stereotyp	256
Rama wolności	258
Rama postępu i nowoczesności	263
Rama wizerunkowa	265
Konkluzja – czy rozmrożenie jest trwałe?	266

Anna Sosnowska

Wycinanie nawisu demograficznego czy zubożanie budżetu narodowego.

Międzynarodowe migracje zarobkowe w polskim dyskursie akademickim	268
Dlaczego to jest ważne?	269
Podejście demograficzne i zalecenie ostatecznej emigracji ludzi zbędnych	271
Podejście pozornie centro-peryferyjne i zalecenie zatrudnienia potencjalnych emigrantów	274
Wnioski	275

Zbigniew Galor

Ludzie zmarginalizowani w darze dla innych. O polskiej emigracji między
prowincją i centrum

Dyskursy o polskiej emigracji: dominujący i potoczny	279
Polskie zaręczyny prowincjonalizmu z europejskością	281
Przyczyny systemowe „odpychania” Polaków od Polski	284
Polityka migracyjna wobec marginalizacji migracyjnej	288
Samokolonizacja jako normalność wyobrażona	290

Dwugłos wokół Michaela Kennedy'ego *Globalizing Knowledge: Intellectuals, Universities and Publics in Transformation*

Marta Bucholc

<i>Design</i> etosu globalnego inteligenta	295
Ćwiczenia z wiedzy globalnej	295
Język, metafory, praktyki, instytucje i... brakujący bohater	297
Intelektualista-projektant	298

Tomasz Zarycki

Globalizacja wiedzy i dylematy intelektualistów centrów i peryferii	301
---	-----

Bibliografia	311
------------------------	-----

Indeks nazwisk	346
--------------------------	-----